

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upravnništvo Komenskega (Poljske) ulice št. 12.

Kateri faktorji ovirajo pri nas napredek prave cerkvene glasbe? *)

Piše Fr. Kimovec.

(Dalje.)

Zelo sitno je poslušati nekatere organiste, kadar preludirajo sami iz sebe, brez not. To je sila nesrečna razvada, ki pa je pri nas tako ukoreninjena, da si skoro ne moremo misliti dobrega organista, ako se ne prékla z lastnimi „fantazijami“. Toda te „fantazije“ se pravih fantazij še oplazile niso. Fantazije imenujemo namreč to, kar skladatelj „po volji božji“ igra brez not, „iz svojega“, ne da bi se na to pripravljal. A to mora biti dobro tematično izvedeno, lepo urejeno in ne kaj vsakdanjega, ampak duhovito. Takih pa je le malo; redko so vsejani, ki bi bili toliko izobraženi in toliko nadarjeni, da bi jim prišla za vsak slučaj kaka srečna misel v glavo, da bi vselej kaj novega in dobrega povedali. Zvečine je pri tem „fantaziranje“ vse zmedeno, da se ne spozna drugo kot neka nerodna, nepravilna modulacija, neko brbljanje in drvenje po klaviaturi, a se ne vé ne od kod, ne kam. Dan za dnevom, leto za letom se ponavljajo isti akordi, ista modulacija, iste figure. Slišal si isto stvar pred leti, slišiš jo sedaj in ako prideš zopet čez leta, slišal jo boš zopet. Pa tudi najlepše pesmi se človek le na vse zadnje naveliča, ako jo mora kár naprej poslušati; in sedaj poslušaj brez prestanka to brezumno ponavljanje praznih akordov brez vsebine, brez duha.

Pa je še veliko, ako je vsaj to kolikor toliko pravilno izpeljano, zakaj prav pogosto se slišijo pri takih „fantazijah“ vse mogoče vzporedne, neprava-

*) Opomba. Nekoliko v naglici sem napisal v 1. št. l. „C. Gl.“ na str. 4. svoje osebno mnenje, da se začetkoma, ko se kje vpeljuje pravo liturgično petje, morejo izpustiti vloge in kak del iz credo; a tega cerkev ne dopušča; torej se morajo peti, oziroma recitirati. Tudi ni dovoljeno peti slovenske pesmi, tudi ne začetkoma. Naj se torej ofertorij recitira, a potem zapoje kak melodiozen motet. Saj recitiranje ne vzame veliko časa, a zadosti se z njim cerkvenim določbam. V to pomoto me je zavodil nekoliko razglas rajnega kneza in škofa blagega spomina Zl. Pogačarja v „Laib. Diöcesanblatt“ l. 1880. št. 12. in pa to, da se je v praksi marsikje tako vršilo. Dalje me je vodila želja, da bi se čim prej pelo povsod kakor zahteva cerkev in slednjič sem hotel pokazati pot, da se zabrani marsikje večje zlo. A ta pot ni povsem prava. Zato naj se blagovolijo dotične besede v tem smislu umeti in popraviti, da se ne bo kdo mogel skrivati zanje.

Glasba pri zahodno-azijskih narodih: Babiloncih, Asircih, Judih, Perzih in Arabcih.

Na Iranski visoki planoti ali ob izviru Evfrata in Tigrida je tekla zibelj človeštva. Tem in sosednjim krajem je tudi Bog takoj začetkom sveta delil svoje dobrote in odtod — iz mesopotamske nižave — si je izvolil tudi očaka svojemu izvoljenemu ljudstvu. Tu se je tudi najprej in polagoma začela razvijati nežna cvetka omike, katera je pa vedno bolj in bolj rasla in postala tako podlaga vsem drugim ljudstvom. Naj omenim le pisavo s črkami, katera ima svoj temelj v starem babilonskem klinopisju. Te in še mnoge druge sledove starobabilonske omike nam kažejo različne izkopnine. Odkar je Francoz P. E. Botta v Khorsabad-u (1843—1845) izkopal neko asirsko palačo, se že celih 50 let neumorno trudijo starinoslovci, da odkrijejo svetu zakopane zaklade starodavnega naroda. Austen Henry Layard-u se je posrečilo najti mesto Ninive in blizu vasi Kujundšik je našel palačo, katero je kralj Senaherib (705—682 pr. Kr.) sezidal in Asurbanipal popravil (okoli 673). Asurbanipal je osnoval v tej palači tudi veliko knjižnico. Toda le majhen del te knjižnice sta našla Layard in George Smith. Klinopisi v tej knjižnici nas seznanjajo s pesništvom in slovstvom Babiloncev in Asircev sploh; kar se pa glasbe tiče, ne dobimo tu nobenih podatkov. Iskati jih moramo kakor pri Egipčanih le na plastičnih podobah, s katerimi so Babilonci in Asirci lepšali svoje palače. Iz teh podob in pa po pesništvu, katero je vendar kolikor toliko v zvezi z glasbo, posnamemo pomen glasbe v stari Mesopotamiji.

Posebno veliko podob nam kaže, kako z godbo sprejemajo in pozdravljajo kralje, ki prihajajo kot zmagovalci iz vojske. Zanimiv je sprejem kralja Assordanes-a. Ta slika predstavlja v basreliefu veliko množico ljudstva, katero hiti z godbo svojemu zmagovitemu kralju nasproti. Pred vsem stopa petero mož; trije imajo harfe, jeden dvojno piščal (Doppelflötte), jeden pa cimbalo, na katerega udarja s palčico (plectrum). Za njimi stopa šest žensk, štiri imajo harfe, peta dvojno piščal in šesta podolgast boben, ki ji je pritrjen za pasom in na katerega bobna s prsti. Za temi godci gre zopet šest žensk in devet otrok, kateri pojejo ter ob jednem ploskajo, in s tem zaznamujejo ritem. Jedna ženska se pa drži za vrat in hoče najbrže tako izvabljalati nekake tresoče glasove iz grla, kakor delajo to še dandanes arabske ženske. Iz te slike posnamemo, da je bila godba za časa kralja Assordanes-a še v povojih, dočim so druge umetnosti in znanosti pri njih že lepo cvetele.

Kdo ne pozna velike astronome in matematike starega veka — Kaldejce? In kot taki so iskali tudi med različnimi glasovi aritmetična razmerja. Tako nam pripoveduje Plutarh, da so stavili Kaldejci štiri letne čase v sorazmerje z nekaterimi glasovi, tako pomlad — jesen = osnovni glas — kvarta, pomlad — zima = osnovni glas kvinta, pomlad — poletje = osnovni glas — oktava. To nam kaže, da so jim bili znani vsaj nekoliko temeljni pojmi glasbe in gotovo je, da so že oni čutili razmerje med različnimi intervali.

Skoro na vseh podobah, ki predstavljajo kaka glasbila, se nahaja harfa. Bila je pri starih Babiloncih in Asircih najbolj priljubljeno godalo. Te harfe

so trikotne ter se ločijo od egiptčanskih že po tem, da so mnogo lažje in manjše. Resonančno dno je pri babilonskih in asirskih harfah napravljeno na pošev, horizontalni držaj za strune pa na spodnjem koncu harfe. Te harfe imajo navadno po 16 strun, vendar se dobe tudi z več kot 16 strunami. Na nje so igrali tako, da so strune ali ubirali s prsti, ali pa udarjali s palčico. Harfa je bila navadno 1.25 m visoka. Nosili so jo na traku kakor pri nas tamburico. Pozneje je dobila ličnejšo polukrožno podobo. Asirsko godalo je tudi lira s petimi strunami, katero so imenovali kisar. Villoteau in Svoboda menita, da je potomec asirskega kisara sedanji etiopski, kateri je tako-le uglašen $\bar{d}$, $\bar{g}$, $\bar{a}$, $\bar{h}$, $\bar{e}$.

Prerok Daniel našteva v svoji knjigi 3, 5 več godal, katera so rabili Babilonci, mej drugimi psalterij, sambuko in simfonijo. Psalterij je majhna trikotna harfa, na katero so udarjali s prsti ali s palčico. Menim, da je to godalo jedno izmed najpopularnejših, kajti nahaja se skoro pri vseh narodih starega in srednjega veka. Sambuko primerja Polybius lestvi, ker ima dolg vrat z vezmi (Bunde) kakor tamburica. Pozneje se je preselila iz Azije na Grško in tudi v druge evropske dežele ter se je ohranila do 13. stoletja. Simfonija, isto kar dudka (Dudelsack), se je kmalu razširila po vsi Aziji. Za časa rimskega cesarstva so jo prenesli tudi v Italijo in že Seneca predbaciva Neapolitancem, da jim je ljubši v gledališču godec, ki gode na simfonijo (*πυθαγλῆς*) kot pa modroslovje v šoli. Celo nekateri rimski cesarji so se urili na tem dandanes tako zaničevanem godalu. A kmalu je izgubila svojo veljavo in le v 17.—18. stoletju je postala še jedenkrat nekako moderno glasbilo. Takrat so navadno prevlekli meh s svilo in krasnimi tkanimi, krasili z zlatom in srebrom in ni jih bilo malo, ki so sloveli kot virtuozi na tem godalu, n. pr. Descouteaux, Charpentier, Dubuisson, Chedivelle i dr.

Nekateri zgodovinarji so mislili, da Babilonci in Asirci niso imeli nikaškega čuta za glasbo; vendar to ni resnično. Že iz tega, kar sem dosedaj navedel, se dá spoznati, da so ljubili godbo in jo tudi uporabljali. Razne in mnogoštevilne slike nam kažejo, da je godba poveščevala službo božjo, da je spremljevala kralja v vojsko in iz vojske. Nekateri kralji so jemali godbo še celo seboj na popotovanja in love. A ne le kralji in drugi mogočnjaki so jo radi poslušali, ampak tudi priprosto ljudstvo si je dostikrat privoščilo to veselje in se posluževalo godbe pri svojih slovesnostih. Imeli so nadalje svoje himne in spokorne psalme, s katerimi so slavili različne bogove, in teh niso le govorili, ampak so jih večinoma peli. Seveda niso bile himne starih narodov posebno melodijozne in nikdar niso obsezale veliko glasov.

Tudi Babilonci in Asirci, kakor drugi stari narodi, so imeli svojega Boga glasbe, z imenom Ea. Ta bog je imel jako veliko služb. On je bil bog podzemeljskega kraljestva, narave, modrosti, gorovja, ribičev in mornarjev in slednjič se je povspel še do boga glasbe.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Idrije 22. februarja. — Sinoči so napravili tukajšni cerkveni pevci muzikaličen koncert v Didičevem salonu. 12 točk je bilo za petje, 12 za godbo. Posebno so vgapjali mešani zbori, sleherno točko so morali skoraj ponoviti. Občinstva je bilo prav veliko, uradniki večinoma vsi. Ker bi bralce „Cerkv. Glasbenika“ utegnil zanimati govor voditelja pevskega zbora, Vam ga tu pošljem.

Pri nas v Idriji je navada, da je pri zabavnih večerih tudi kak govor o tvarini, ki je v zvezi z društvenim delovanjem. Mi sicer nismo tako društvo, ki bi imelo od vis. deželne vlade potrjena pravila, vendar se večkrat in v obilnem številu združujemo k petju in godbi, in kedar smo vsi, nas je okoli 60, toraj že nekaj. Gotovo pričakujete od mene voditelja pevskega zbora, da kaj povem pri cerkveno-pevskem zabavnem večeru. Jaz pa to še rajši storim, ker sem v novejšem času avanziral. Kaj se pravi avanzirati, to mi večkrat vidimo v Idriji. Začetnik delavec se pomakne na višje mesto „iz vašerije“ pride za vozača. Tisti dan, ko se mu je naznanilo, da je avanziral, že bolj trdo stopa po cesti in samozavestno gleda, ali memogredoči že vedo za njegovo povišanje. In ko iz vozača postane kopač, takrat je dosegel stopinjo, po kateri je hrepenil že nekaj let. Gotovo ste že vidili kakega paznika, ki je avanziral, ko je prejel dekret, da se pomakne na višje mesto, kako se mu razjasni obraz in kako dopadljivo si suče brkice, češ 200 kron bo pa le več na leto. Tudi uradnik se bolj postavi, ko si prišije eno zvezdo več na ovrtnik. Prav imajo. Povišanje je znamenje, da so zvesto do sedaj opravljali svojo službo, in če se mu plača poviša, gotovo ne bode nobeden tiste krone vrgel iz jeze v Idrijo ali Nikovo. Tako sem tudi jaz avanziral malo dni pred novim letom, postal sem organist. (Splošna veselost.) Vi se smejete, a zagotovim vas, da to ni kar si bodi. Res dekreta nisem dobil, plača se mi ni zboljšala, še za nagrado bo menda trda, a že naslov je nekaj vreden. Kaj se lepo ne sliši: župnik — dekan — organist. Posebno še, če se skandira: župnik de | kan orga | nist, nekako poetično na ušesa bije. Da Vam pa pokažem, da v svojem dostojanstvu nisem tak novinec, ki bi še ne znal novega posla zvrševati, Vam danes pa nekaj o orglah povem.

Ko sem prvi pot k orglam sedel, odprl sem začetkom maše vse registre, a zašumelo je tako čudno, da sem hitel zapirati enega za drugim. Ker pa nisem pazil, kateri je razglašen, a je vedno cvillilo naprej, če tudi sem zapiral, je nazadnje vse utihnilo. Naglo si v spomin pokličem, kar smo se njega dni učili o registrih in njenih skupinah. Dr. Müller na Dunaju je več ur o tem govoril in orglarski mojster Kaufmann je odprl svoje nove orgle pri frančiškanih in na dolgo in široko razkladal o vrlinah svojega umotvora. Ni čuda toraj, da se ni še vse skadilo iz glave, če tudi je že 18 let od tega časa preteklo. Zapisano vidim na potezi gamba in nad njo flavta. Aha! kakor nalašč, si mislim, ta dva registra dobro vozita, le ven z vama. A glej, ganba je v redu, flavta zelo razglašena. Hitro ž njo v kot! A ker z enim samim registrom ni igrati, posebno še začetkoma maše ne, poskušam, če bi bil kateri drugi prijatelj gambi. A, le Principal se uda, da bi za silo ž njo skupaj vozil, vsak drugi pa tako zoperno zarenči, da si mislim: spak, le doma ostani, kaj te bom dražil in silil v kompanijo, za katero ne maraš. Najbolj sitna pa je bila „Mixture“. Ta je pa kar seboj skregana. Ni čuda! Če že drugi registri niso bili v redu, ki imajo za en glas le eno pišal, kako naj bi od nje pričakoval, da bodo tri pišali skupaj dale pravilni glas.

Ne smemo se čuditi, da se naše orgle razglasé, saj so dokaj stare, sedaj je zima, mokrotno vreme. Ob nedeljah in praznikih se nabere toliko sopara po stenah, da kar curljajo male kaplje navzdol. Kaj ne bo taka vlažnost vplivala na orgle in ker stojijo blizu vrat na prepihu, je prav naravno, da jih muči kašelj, hripavost poleg naduhe. Svj influenza celo ljudem nagaja, pa ne bi kaj orgel popraskala. Ne čudimo se toraj, ako se našim starim orglam kaj tacega pripeti, saj so se enkrat razglasile celo nebeške orgle. Iz Vaših začudenih obrazov berem vprašanje: Kaj, ali imajo tudi v nebesih orgle? Da, da, imajo jih in so zelo zelo velike. Vseh pišali prešteti ne moremo, še celo za registre ne vemo, koliko jih je. Naši orglarski mojstri so iznašli poseben register, ki bi nekako posnemal nebeške glasove. Pravijo mu „voce celeste“. Ima sicer mlo doneči, prijazen, jasen glas, bolj prosečega značaja: dvomim pa da bi bil res iz nebes, če tudi so ga krstili na ime „voce celeste“ „nebeški glas“. Pa naj bo temu že kakor boče, nam je do tega, da doženemo kako so se te orgle razgla-

sile in kateri mojster jih je vglasbil. Zakaj, da bi Bog v nebesih trpel disharmonijo, tega si ne moremo misliti. On, ki je neskončno popolnoma zahteva, tudi okoli Sebe popolno harmonijo, čisto soglasje. Nekateri registri tedaj in več pišal se je kmalu v začetku silno pokvarilo, kar pravega glasu ni bilo iz njih. Bilo je bučanje tako zoprno Bogu in drugim nebeščanom, da je Bog Oče takoj poklical orglarskega mojstra in mu dal ukaz naj hitro napravi zopet harmonijo. Katerega mojstra neki? boste vprašali in kako orodje je rabil? Vem, da ga nobeden iz med Vas ne ugane, naj mu tudi krono za to obljubim, toraj ga kar sam imenujem. Bil je moj patron, nadangelj Mihael, ki je dobil nalogo :azglasene pisali in cele registre spraviti v red. On pa je zelo energičen, zato se ni dolgo časa mudil, a je vse jedno prav radikalno popravil. Nekaj časa se je trudil, da bi razposajene pisali k pravi soglasni pokorščini spravil; a ko so bile le preveč trdovratne, zgrabil jih je in pometal iz nebes. Da je to res, nas prepriča sam Zveličar, ki pravi, da je videl satana in njegove kakor blisk leteti iz nebes. Toraj te uporne registre je nebeški orglarski mojster kar odstranil in enkrat je bilo zadosti, od tistega časa vedno harmonično pojó, vsak register kaže svojo karakteristično barvo, vsaka pišal na svojem mestu daje sebi primeren glas. In ker je bilo teh pišal v obilnem številu in precej registrov iz nebeških orgel iztrebljenih, je še vedno nekaj prostorov praznih za nas, ki se vežbamo v cerkvenem petju, da bi enkrat to lepo službo tam gori nadaljevali. Saj da so te nebeške orgle le angelji in svetniki, ki neprenehoma pojó Bogu čast, ste gotovo že uganili. Harmonija na zemlji je neka podoba nebeskega soglasja. Ljubezen med seboj, ljubezen do Boga skupno objema nebeščane in te velike orgle se glasé že veliko let in preskrbljeno je, da se nikoli več ne razglasé. — Zakaj pa imamo orgle v naših cerkvah? Znano je, da hodimo v cerkev molit, a ker nas telo preveč vleče k zemlji in moliti vedno ni mogoče, pomagamo si s petjem; in ker tudi peti vedno ne moremo, izpolnijo pavze orgle, ali če smo prešibki v zboru, da ne zadostujemo cerkvenim prostorom, nas podpirajo orgle, ali zopet spopolnujejo harmonijo, če je pesem nalašč tako postavljena. Ne imenujejo se zastojne orgle kraljica med instrumenti; res nobeno glasbeno orodje ne more dati tolike harmonične in mnogovrstne polnosti. Ker so kraljica med instrumenti, naj tudi v nekem obziru kraljujejo med nami. Kako? Takoj vidimo. (Konec prih.)

Št. Vid na Dolenjskem 23. prosinca. Čas je vže, da se oglasim ter po svojem 2 letnem delovanji poročam „Cerk. Gl.“-u o uspehu cerv. glasbe v tukajšnji širni šentvidski župniji.

Kako da se je pred mojim nastopom v tukajšnjo službo pelo in orglalo, ne bodem pisal; le toliko povem, da moj nastop ni bil posebno lahek. A vse to me ni oviralo. — Z božjo pomočjo ter resno in trdno voljo prijel sem se dela. Pokojni gosp. župnik Št. Jaklič podpiral me je vsestransko. Potožil sem mu, da manjka cerkvi potrebnih muzikalij itd. Takoj naročiti smo si več latinskih maš in drugih slovenskih pesmi, da je bilo za prvo potrebo. Šlo je potem vedno boljše. Poprijeli smo se pevskih vaj, učili se dinamike, jasnega izgovarjanja, in tudi potrebne teorije. K temu nam je vrlo služila Foersterjeva pevska šola. Pevke so prihajale redno in z velikim veseljem k pevskim vajam. Ko so bile nekoliko podkovane v najpotrebnejši teoriji, jel sem spisavati za vsako pevski glas. S početka jih je to nekoliko motilo, a šlo je kmalu bolje in bile so na note jako ponosne, sedaj pa mora go-tovo imeti vsaka svoje note.

Naj sledi sedaj kratek pregled o cerkvenem petju v dveh letih, ko opravljam službo organista v Št. Vidu, s posebnim ozirom na liturgično petje.

Naučili smo se in pojemo sledeče latinske maše:

1. „Missa in hon. s. Caeciliae“, zl. Ant. Foerster, op. 15.
2. „Missa in hon. SS. Ang. Custodum“, zl. Schweitzer, op. 27.
3. „Missa in hon. SS. Infantis Jesu“, zl. Schweitzer, op. 26.
4. „Missa in hon. SS. Ap. Petri et Pauli“, zl. Ig. Hladnik, op. 16.
5. „Missa de Beata“, zl. Ig. Hladnik, op. 9.
6. „Missa Laetantur coeli“, zl. Ig. Hladnik, op. 9.

Le-to zadnjo mašo peli smo na dan Jezusovega rojstva. Da si sicer precej težka, se nam je vendar dobro obnesla. Opomnim naj, da naj pri „Kyrie“ v drugem „Christe“, kjer ni na razpolago obsežnega alta, prevzame sopran ulogo alta; slednjemu pa se lahko pripiše glas pod prvega, da je stavek dvoglasen. Sploh je maša jako lepa.

Zlasti pa ugaja Foersterjeva „Missa in hon. s. Caeciliae“. Naučiti se je je pač dobro treba — trud se izplača. — Latinsko pojemo vse večje praznike. Kadar je fest. Celsissimi, je navadno pri nas sveto opravilo z „asistenco“; takrat*) privzamemo razven graduala in ofertorija še introit in comunio, zadnja dva „recitando“ razven Gloria Patri, ki se pojo po Ordinarij missae koralno. Upam pa, da bodedo kmalu dobili prepotrebni „organum comitans“. — Gradualov in ofertorijev ne bom posebej našteval. V svrhu prvih nam rabite obe krasni zbirki dičnega našega Foersterja op. 54 in 60, kjer pač najde vsak za vse slučaje potrebnega gradiva brez izgovora. Offertorije jemljemo pa največ iz prilog „C. G.“, nekaj pa iz rokopisa podpisanega. — „Te Deum“ pojemo od Schöpf-a op. 68 in iz rokopisa Ign. Hladnika. „Tantum ergo“ iz „Cecilije“ od Foersterja, Hribarja, Hladnika itd. „Asperges me“ koralni Foersterjev in Hribarjev. Pri tihih sv. mašah nam služijo: „Cecilija“, „Slava Bogu“, Hladnikove, Riharjeve in raznovrstne druge pesmi.

Petih črnih sv. maš je pa pri nas toliko, kakor morda nikjer drugod. Ker šteje župnija blizu 6000 duš in jih umrje vsako leto temu primerno število in je za vsakim z malo izjemo „kondukt“ in peta sv. maša, ravno tako ob sedmini; k temu pridejo še obletnice in tako dalje, je pač razvidno, da je pri nas dovolj petja, — ne motim se, ako rečem, da pride povprečno računano vsaki dan sv. maša z orglami, bodisi „requiem“, bodisi kaka druga ustanovljena peta sv. maša itd. O večjih pogrebih poje pri nas ves cerkv. zbor Foersterjev „Requiem“ v D-mol vse dele po predpisu (razven nekoliko okrajšane „Sequentiae“) V enakih slučajih pojemo tudi na grobu žalostinke n. pr. „Jamica“ ali „Nad zvezdami“, koje obe imam za mešan zbor prirejene. Pri navadnih črnih sv. mašah pojem ali sam ali mi pa pomaga naš pevec Avg. Hubert. Razun od Foersterja služijo mi še „Requiem“ od Hribarja, Hladnika, največ pa iz „Ordinarium missae“ koralni.

Mešani pevski zbor pri nas šteje sicer le 8 pevskih moči, namreč 3 soprani, 2 alta, 2 tenora in 1 bas; a to število zadostuje za našo cerkev popolnoma in ker so pevci in pevke od cerkve primerno plačani, so tudi vsi stanovitni, kar je gotovo za organista velike važnosti.

Splošno pa lahko rečem, da petje naše zelo ugaja tudi ljudstvu. Gosp. župnik, blag za hišo božjo in nje lepoto, vsestransko vnet mož, je s petjem prav zadovoljen; podpira organista in pevce, obljubil mi je tudi v prihodnje svojo pomoč in naklonjenost. Sréna mu hvala! Pozabiti ne smem omeniti, da se je tudi sam premilostni g. vladika, lansko jesen ob priliki umeščenja novega preč. g. župnika I. Vidergar-ja, zelo pohvalno izrazil o našem petji. Ako se pa dobi navzlic temu kaka „inteligentna“ gospa, da zabavlja čez to „pekl. .... latinščino“ in hujska ljudstvo, kakor se je zgodilo zlasti lansko velikonoč, me to prav nič ne moti. Ako jo latinsko petje tako zelo v ušesa bóde, ostane naj rajše doma pri svojih nemških „romanih“.

Končno naj še omenim, da podučujem o prostem času tudi pevski možki zbor društva „Kat. napredek“ v cerkvenem in narodnem petji, kakih 12 do 15 po številu mož in fantov. Omenjeni zbor je že tudi krepko nastopil kake 6 krat, 3 krat v cerkvi, tolikrat pa zunaj. Tudi tukaj, hvala Bogu, napredujemo! *Matej Vurnik, orglavec.*

Iz Planine na Notranjskem. Liberalni dopisnik z „dezele“ se je v 55. šte. „Slov. Naroda“ prav robato drgnil ob mene (kar je lastno samo liberalcem) zaradi mojega dopisa, katerega sem priobčil kot odgovor v 2. šte. „Cerkv. Glasbenika“. „Cecilijanci so se vendar odzvali“, tako piše; a ni mu prav, ker sem mu odgovoril jaz. On je najbrž menil, da se mu odzove kak svetovno-znani umetnik, a varal se je. — Vso svojo surovost je izlil le v nekaj stavkov, ker, kakor piše — škoda črnila. Ni čudno, da je varčen s črnilom, saj ga je v svojem prvem, dolgem dopisu dokaj porabil. Tudi meni se ga škoda zdi, da bi ga mazal na papir zaradi tako robatega in praznega članka, ker stvarnega ni nič napisal. Z ljudmi, ki ne znajo družega kakor budalosti uganjati, se tudi meni gabi ž njimi opraviiti imeti.

Iv. Kosem, organist.

*) Zakaj pa ne pri petih mašah brez asistence? Gledé petja ni tu nobenega razločka? *(Vredn.)*

Iz Celja. Z dovoljenjem kn.-šk. lavantinskega ordinarijata v Mariboru je č. g. kaplan Št. Pivec poslovenil sinodalno določbo za lavantinsko škofijo od leta 1896 „o cerkvenem petju in sveti glasbi.“ Dne 22. svečana t. l. je imenovani gospod svoj prevod učencem cerkveno-glasbene šole v Celji prečital in jasno razložil, da so vsi takoj spoznali važnost tega predmeta ter zvesto poslušali dve uri trajajoče predavanje. Določba sama ima primeren uvod in obravnava sledeče točke: 1.) koralno petje, 2.) figuralno petje, 3.) orgle in drugi instrumenti, 4.) petje pri liturgičnih in neliturgičnih opravilih in 5. sredstva izboljšati cerkveno petje. — Od 1. maja l. 1897. ima z drugimi vred tudi ta določba popolno veljavo, tako da je noben orglavec lavantinske škofije ne sme prezirati. S hvaležnim srcem zabeležimo to predavanje v spominsko knjigo našega mladega zavoda ter ponavljamo željo, naj bi se prevod te določbe prej kot prej tiskan obelodanil, kajti ta velevažni ukaz lavantinskega ordinarijata obseza skoraj vse, kar ima vedeti on, ki je čuvaj liturgične oziroma koralne glasbe. — V zadnjem „Cerkv. Glasb.“ se je obveščalo, da hoče čast. g. Lavtizar izdati zgodovino cerkvene glasbe in ljubljanski gg. bogoslovci posloveniti „Magister Choralis“. Tak korak hode gotovo vsak Ceciljanec srčno pozdravljaj. Le brzo na delo, da stvar ne ostane samo na papirji, ampak se prej ko slej obelodani. *Karol Bervar.*

Razne reči.

— Povodom svetega leta potovalo bode po veliki noči nad 400 slovenskih romarjev iz Kranjske in Goriške v Rim. Že o zadnjem romanju vzbujali so Slovenci s svojim petjem pozornost poslušalcev., dasi tudi takrat niso bili za to pripravljani. Letos pa se je sprožila srečna misel in želja, naj bi se petja večji romarji zglasili za posebni pévski zbor, kateri hode na svetih krajih poveljeval službo božjo. Lepo število se jih je baje oglasilo, posamezni glasovi dogovorjenih pesem se pridno prepisujejo in nadejamo se, da bode pévski zbor pod vodstvom veleč. gospoda dekana idrijskega, Mih. Arko, nalogo, katero si je postavil, častno izvršil.

— V Sikstovi kapeli v Rimu zgodil se je jako važen prevrat. Slavni Don Lor. Perosi, kakor znano, ondi kot kapelnik nastavljen, je zamenil možke soprane in alte z 24 deškimi glasovi. „Vendar enkrat čez 200 leti!“ — piše „Il nuovo Palestrina“. — Ako bi Perosi nobene druge zasluge ne imel, že samo radi tega, da je prišel na to imenitno misel ter tudi našel sredstva jo praktično izvesti, bi mu Italija morala postaviti spominek.

— Na Dunaji se Cecilijanci gibljejo. Gosp. Avg. Weirich, voditelj zbora v cerkvi sv. Mihaela hoče s svojim zborom pokazati razvoj cerkv. glasbe od najstarejših časov do dandanes. Začel je v nedeljo dne 4. marca s koralno mašo; 11. marca Missa brevis zl. Palestrina, 18. m. Missa „Laudate Dominum“, zl. Orlando Lasso; 25. m. M. Dominicalis, zl. A. Weirich; 1. aprila pride na vrsto M. Quadragesimalis, zl. J. J. Fux (1660—1741) in 8. apr. Missa Toni Jonici, zl. Fr. Witt.

— Nek „Anonymus“ piše v brošuri (vredni da se bere): „Die Kunstmusik in der Wiener Metropolitankirche“ proti liturgično nedopustljivemu muziciranju v cerkvi sv. Štefana in obžaluje slabi zglede, ki ga ona daje v cerkv.-glasbenem oziru drugim cerkvam. Pisatelj pride do sklepa, „da treba neobhodno nazaj poseči na Palestrinov slog, ako hočejo v službi božji umetnemu petju pripraviti stalna tla in ako jim je mar v bran postaviti se popolnemu propadu cerkvene glasbe“. — Brošura je tiskana pri Br. Bartelt na Dunaji XVIII/1, Theresiengasse 3.

Maša „Ecce panis angelorum“ (zložil Jos. Lavtizar) je sprejeta v „Vereinskatalog“ glavnega Cecilijinega društva s številko 2244. Ocenjevalca sta ji prijor P. Utto Kornmüller v benediktinskem samostanu Metten na Bavarskem in profesor Bernhard Mettenleiter, bivši predsednik Cecilijinega društva škofije Augsburg. Prvi piše: „Diese einstimmige Messe ist so eingerichtet, dass Sopran, Alt, Tenor und Bass miteinander abwechseln. Sie kann aber auch mit Sopran und Alt oder Tenor und Bass allein aufgeführt werden; doch ist sie auch von einer etwas umfangreicheren Stimme allein ausführbar. Die Orgelbegleitung bietet keine Schwierigkeiten. Für die Aufnahme“. — Sodba družega je sledeča: „Aus dieser gut gearbeiteten Komposition weht eine Andacht in frommer und gemütvoller Ausdrucksweise. Für die Aufnahme“. — Maša „Ecce panis angelorum“, katero tudi mi vrlo priporočamo, dobiva se pri veleč. g. skladatelju, župniku v Ratečah (Pošta Kranjska Gora), proizvod po 1 K 60 h.

Današnjemu listu je pridana 3. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glash. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.